

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN Naturbørnehaven i Langå

Det fælles pædagogiske grundlag

Barnesyn

De første 6 år af vores liv er de vigtigste. De giver fundamentet til resten af vores liv og er med til at danne os som mennesker. Den tidlige barndom er i sig selv værdifuld og skal ikke kun ses som en forberedelse til det kommende liv i skole og arbejdsliv. Barnet er fra start meget konkret tænkende. Kropslig udvikler det sig enormt i disse år og den udvikling er vigtig at stimulere alsidigt. Barnets selvtillid vokser i takt med, at det mestrer mere og mere og vi skal opfordre til selvhjulpenhed. De udfordringer, vi præsenterer for barnet, skal være indenfor nærmeste udviklingszone, så barnet oplever sig selv som "en der kan". Det er ligeledes grundlæggende, at barnet får den omsorg og tryk, som det har brug for.

Dannelse og børneperspektiv

Børnene skal opleve sig som ligeværdige og betydningsfulde medspillere i deres eget liv. De skal have indflydelse på, hvilke aktiviteter de vil lave og også være medbestemmende om mange ting, som en forberedelse til vores demokratiske samfund. Vi skal se dem som kompetente og selvstændige, så de kan udvikle en robusthed for resten af livet. Ved al planlægning af aktiviteter og læringsmiljø skal der tages hensyn til, hvordan børnene kan tænkes at opleve de forskellige ting. Hvad der er sjov, udviklende og som børnene kan klare.

Leg

Legen har en værdi i sig selv og er det vigtigste, der foregår i Naturbørnehaven. Den udvikler børnenes sprog og er med til at lære samspil, samt danne relationer. Legen er også børnenes måde at bearbejde alle de indtryk, de får fra omverdenen. Den stimulerer derudover fantasien. Det er også via legen, at venskaber dannes. I Naturbørnehaven har vi god plads og materialer både til organisationslege og til rollelege. I takt med, at børnene bliver ældre, så er det væsentligt, at de også leger med andre børn. Hvis det ikke sker, så er det personalets opgave at organisere lege og aktiviteter, som inddrager alle børn.

Læring

Børn lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål, ved at blive mødt med spørgsmål og udfordringer samt ved at eksperimentere med materialer og gøre opdagelser. De lærer ting, som de selv finder ud af eller som de finder ud af sammen med personale og andre børn. De yngre børn lærer rigtigt meget af de ældre børn. Der skal være god plads til læring via leg, men vi skal også via voksenstyrede aktiviteter være med til at indføre nye ting. I Naturbørnehaven er de vigtigste læringsmiljøer udenfor, og derfor er vi meget på skovture og på legepladsen.

Børnefællesskaber

I Naturbørnehaven har vi flere børnefællesskaber. Det er den store aldersblandede gruppe, som er basen for flere af vores aktiviteter. Her kan vi se "søskende-relationer", hvor de større børn kan hjælpe de mindre og de mindre kan lære af de større. Til tider deler vi børnene op efter alder. Det kan have sine fordele ved, at de store børn er mere udholdende end de mindre og det er også lettere at lave udfordringer på et passende niveau. Til tider laver personalet små grupper, hvor det er en voksen og nogle børn, der er sammen om en aktivitet. Ofte deler børnene sig selv op i venskabsfællesskaber, når der er mulighed for fri leg. En vekselvirkning mellem disse børnefællesskaber er god til at etablere venskaber på kryds og tværs.

Pædagogisk læringsmiljø

Følgende grundlæggende betingelser lægger grund for vores gode læringsmiljø:

- Naturen er vores foretrukne sted for pædagogiske aktiviteter.
- Bevægelse er altid i fokus.
- Børnene har tid, plads og ro til fordybelse og udfoldelse.
- Voksne der har tid, plads og ro til fordybelse og udfoldelse med børnene.
- Voksne der i naturen ikke forstyrres af telefoner, møder, besøg, aftaler og praktiske ting, men kun skal være til stede og nærværende sammen med børnene.
- Voksne, der er engagerede, empatiske, energiske og entusiastiske og har lyst at lære fra sig og selv er glade for at være ude.
- Direkte kontakt med virkeligheden – børn tænker konkret.
- Tryghed og omsorg – tætte relationer.
- Masser af muligheder for spontane og planlagte aktiviteter.
- Når vi er på hjemmebane beskæftiger vi os med forskellige kreative og praktiske aktiviteter.
- Blandede grupper medfører, at alle børn prøver rollen som "småseskende" og "storeseskende".
- Adgang til kreative og lærerige materialer.

Samarbejde med forældre om børns læring

Naturbørnehaven er en privat, non-profit institution, og derfor har forældrene, som vores arbejdsgivere, en meget stærk position. Uanset det organisatoriske, så er det forældrene, der er de vigtigste i børnenes liv. Derfor er det en selvfølge for os at samarbejde meget, til gavn for børnenes udvikling og trivsel. Den daglige kontakt er meget væsentlig, så der kan udveksles information om, hvad der er sket i barnets 2 forskellige verdener. Fra vores side informerer vi derudover, via forældremails, om det der er sket.

2 gange om året er der forældresamtaler om alle børn i børnehaven, hvor vi opsamler det, der er sket udviklingsmæssigt og snakker om, hvordan barnet har det.

Vi har derudover forældremøder 2 gange om året, det ene bl.a. med valg til forældrebestyrelsen. Her drøfter vi det, der gælder hele gruppen og diskuterer aktuelle emner. Til forældresamarbejdet hører også sommerfest, julefest, forældrekaffe, 2 arbejdslørdage per år, teaterforestilling og evt. andre begivenheder. Forældrene er også altid velkomne til at deltage i dagligdagen ved f.eks. at tage med på skov- og busture. For os er det vigtigt med et stort forældreengagement og en stor opbakning til vores arrangementer. Det giver os en tæt og god kontakt til forældrene og det er fint i forhold til vores samarbejde vedrørende børnenes læring.

Børn i udsatte positioner

Børn har forskellige ressourcer og forskellige evner, men alle børn har lige meget værdi og skal have lige muligheder. Derfor skal vi for at behandle alle børn lige, behandle dem forskelligt. Målet er, at alle kan inkluderes i den store gruppe. For de børn, der har brug for særlig støtte, laver vi en særlig målrettet pædagogisk indsats fra Naturbørnehavens side. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt, bruger vi relevante fagpersoner som talepædagog, støttepædagog, fysioterapeut, sundhedsplejerske og skolepsykolog. På dette område sker alt i samarbejde med forældrene. Vi vil sikre, at der bliver givet lidt ekstra omsorg til de børn, der har behov for det.

I Naturbørnehaven skal børn med særlige behov opleve:

- at de er en del af fællesskabet.
- det samme som alle andre børn, så vidt muligt.

Børnene skal indgå i det samme læringsmiljø som resten af børnegruppen.

Hvad gør vi:

- tager afsæt i barnets ressourcer frem for problemer.
- har positive forventninger til barnet og dets udvikling.
- giver barnet mulighed for at være med i større eller mindre grupper.
- tilrettelægger aktiviteter efter barnets aktuelle udviklingsniveau.
- støtter barnet i positivt samvær med de andre.
- sikrer at barnet er i god udvikling.
- inddrager forældrene i et aktivt samarbejde.
- voksne vejleder/guider barnet i konkrete situationer.

Eksempel:

- på de daglige skovture drager en voksen af sted på opdagelsestur med 2-3 børn.
- en voksen er parat til at støtte barnet i rolleleg i skoven.

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

En af vores børnefællesskaber er "de ældste børn". Det er den årgang, der står til at starte i skole næste gang. De indgår stadigvæk i den store gruppe sammen med alle de andre børn. Dog bliver de til tider samlet, når de bliver de ældste. En snak om at være de ældste og at være gode rollemodeller for de mindre børn og hjælpe dem med praktiske ting. De bliver samlet omkring forskellige emnearbejder vedrørende f.eks. kroppen, naturfænomener, forsøg, årstider og kreative aktiviteter. De lærer også en del om bl.a. tal, bogstaver og former. Mange gange samles gruppen også ved skovture og snakker og forundres over de ting, der sker eller er sket i naturen. Vi vil gerne på besøg på Langå Skole, hvor de fleste af vores børn skal gå i skole. På den her måde får børnene kendskab til, hvordan det er at gå i skole og hvilke krav der er.

Dokumentation og evaluering

Der udarbejdes månedsplaner og handlingsplaner for enkelte forløb. Vi tager billeder og lægger på naturbørnehavens internetside på Facebook. Børnene laver kreative ting som de får med hjem.

Vi sender ud mails til forældrene om hvad der er sket 2 – 3 gange per uge. Der udarbejdes sygestatistik over børnene.

Hver dag vurderes mundtlig hvordan aktiviteterne er forløbet og vi ser på hvis der er noget der kan laves bedre til næste gang. Ved enkelte forløb laves handlingsplaner og skriftlig evaluering.

Hele Den Styrkede Læreplan skal evalueres hvert andet år. Evalueringen skal godkendes af forældrebestyrelsen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Langå er med sine 3.000 indbygger en fin størrelse by. Vi vil samarbejde bredt med mange forskellige.

Der er jord- og skovejere, som vi gerne vil have et positivt forhold til, så vi kan bruge naturområder i nærheden. Vi ønsker kontakt til efterlønnere/pensionister, som kan være med os på forskellige ture.

Vi vil også samarbejde med Langå Handel i forhold til forskellige arrangementer i byen. Hvis vi udvider lokalsamfundet lidt geografisk, så vil Naturbørnehaven tage på bus- og togture.

De ture kan gå til bl.a. til Randers og Århus. Her benytter vi os af museer, bibliotek og naturområder. Vi er altså ofte ude og oplever virkeligheden udenfor institutionen.

Arbejdet med fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Børnemiljø er på dagsorden i Naturbørnehaven – hver dag. Vi prioriterer at skabe gode rammer for udvikling, både fysisk, psykisk og æstetisk.

Fysisk børnemiljø

Indenfor har vi forskellige rum for forskellige aktiviteter. Derfor er rummene indrettet, så de passer til det, som de skal bruges til. Der er plads til lidt mere stille sysler, som læsning og kreative udfoldelser.

Udenfor har vi en fin legeplads. Her er der rig mulighed for at eksperimentere med vand, sand, jord, pinde, brædder og sten.

På vores daglige skovture er der rigtigt mange fysiske udfordringer, og vores børn får lov til meget.

Se i øvrigt Den Styrkede Pædagogiske Læreplan for "Krop, sanser og bevægelse" samt "Natur, Udeliv og science"

Psykisk børnemiljø

Det vigtigste hos os er, at børnene både føler tryghed, omsorg og anerkendelse fra de voksne og fra de andre børn. De skal føle sig som en betydningsfuld og værdsat del af det fællesskab, som vi har. Derfor har vi mange fælles aktiviteter, ikke mindst vores daglige natur-ture til nærliggende områder. Her drager børn og voksne i samlet flok af sted i ca. 4 timer, hvor det vigtigste er at være sammen om forskellige oplevelser og erfaringer under de forudsætninger som dagen, vejret og årstiden byder. De voksne skal i denne tid kun være til stede, og være nærværende sammen med børnene uden forstyrrelser. Her har børnene mulighed for uforstyrret leg, fordybelse, sproglig stimulans, sang, læsning, opdagelsesture, kropslig udfoldelse, samlinger, læring og gruppearbejde.

I Naturbørnehaven vil vi skabe et positivt psykologisk rum, hvor der er god plads til udfoldelser for såvel store som små. Et sted hvor den gode historie fortælles og hvor vi ser mange flere muligheder end problemer. Gode normeringer giver tid til det enkelte barn generelt, men også til det barn, der midlertidigt har behov for at blive "ladet op" hos en voksen. Vi vil være kendt for at være et sted med overskud og tillidsfulde børn.

Se i øvrigt Den Styrkede Pædagogiske Læreplan for "Natur, Udeliv og Science", "Alsidig personlig udvikling", "Kommunikation og Sprog" og "Social udvikling", "Dannelse og børneperspektiv", "Børnefællesskaber", "Pædagogiske læringsmiljø", "Leg" og "Børn i udsatte positioner".

Æstetisk børnemiljø

På vores natur-ture kommer vi til mange skønne steder! Det sætter vi alle stor pris på hele året rundt. Det gælder såvel den vilde natur, som den natur vi mennesker har formet. I naturen findes der mange muligheder for at udtrykke sig kreativt. Børnene binder f.eks. kranse, plukker buketter, bygger huler, laver naturbilleder, bygger dyre-bo til insekter og samler materialer til julepynt. Når vi er indenfor, har børnene også mulighed for at udtrykke sig kreativt på flere måder og derudover at blive inspireret af andres produkter, og nogle gange lave udstillinger.

Se i øvrigt Den Styrkede Pædagogiske Læreplan for "Kultur, æstetik og fællesskab"

Evaluerings af børnemiljøet sker såvel af de voksne som af børnene. Typisk vil det foregå til samling, hvor vi taler med børnene om forskellige emner. Ca. hvert 2. år laver vi en mere konkret indsamling af data, hvor vi bruger interview og spørgeskema. Det er de 5-6 -årige i børnehaven, som bliver spurgt om børnemiljøet.

De seks læreplanstemaer

Natur, Udeliv og Science

Loven opstiller følgende 2 mål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaring med at genkende og udtrykke sig om virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

I Naturbørnehaven oplever børnene:

- Naturen som en fantastisk, udfordrende og varieret legeplads.
- Naturen som et udviklende og lærerigt sted.
- Tryghed og glæde i naturen.
- Viden gennem sansning; eks. varme, kulde, vægt, antal og rumfornemmelse.
- Økologiske sammenhænge.
- Årstidernes skift.
- At naturen er opfindsom og vidunderlig.
- Forskellige slags natur og naturfænomener.
- Naturen som et rum for fantasi og viden.
- At være uden "legetøj" – men vi har reb, værktøj, ståltråd og naturbøger med.
- At tegne og skrive i sand og jord med fingre og med pinde.

I Naturbørnehaven lærer børnene:

- At vi er gæster i naturen og skal opføre os med respekt for den.
- At kende forskel på levende og dødt.
- At behandle dyr ordentlig.
- At bruge naturens materialer til leg, kreative ting og som mad.
- At så, luge og høste i vores egen køkkenhave.
- At se muligheder for bevægelse.

Hvad gør vi?

- Går ud i naturen de fleste dage.
- Har masser af tid til fordybelse/undersøgelse.
- Glæder os sammen og griner.
- Går på opdagelsesture.
- Snakker om vejr, planter, dyr og det vi oplever.
- Laver forhindringsbaner i naturligt terræn.

Eksempler:

- Spiser blåbær, fanger vanddyr og tager smådyr op i hånden
- Ser at vanddyrene fanget i saltvand og i ferskvand er forskellige
- Kigger i bøger for at se hvad vi fundet
- Griber børnenes undring over naturfænomener
- Er stille og lytter – de voksne hjælper med at skærpe sanserne i naturen.

I forhold til bæredygtighed, så snakker vi med børnene om ikke at sløse med ressourcer. Det gælder eksempelvis vandforbrug, papir, mad og mælk. Vi har også affaldssortering, hvor der sorteres i pap, papir, plast, glas, metal, farligt affald, kompost og hønsemad.

I forhold til science, så giver vores dagligdag ude i naturen og på legepladsen, god baggrund for at lave mange naturvidenskabelige forsøg.

Børnene har selv leget med vand, mudder, pinde, sten, mos m.v. De har også fundet en masse dyr og dyrespor, og smagt på spiselige planter.

Når vi laver voksenstyrede forsøg bruger vi ofte følgende model:

- Hvad tror I sker?
- Vi laver forsøget
- Hvad skete og hvorfor?
- Det vi undersøger er f.eks. vand, is, sne, dyreadfærd, planter og nedbrydning.
- Vi tæller ting og hinanden og lærer former, som trekant, firkant og cirkel.

Eksempler:

- Vi kaster med ting som har forskellig vægt og ser hvor langt de kommer
- Vi leger med vand og laver dæmninger

Krop, Sanser og Bevægelse

Loven opstiller følgende 2 mål:

1. *Det pædagogiske miljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
2. *Det pædagogiske miljø skal understøtte at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.*

I Naturbørnehaven:

- Får børnene mangfoldige, spændende fysiske udfordringer, som giver dem stærke muskler, god koordination, god balance, god kondition og sundhed.
- Bliver børnene glade for at bruge deres krop – det skal være sjovt at bevæge sig.
- Udvikler børnene respekt for egen og andres kropslighed.
- Lærer børnene om kroppen og kroppens funktioner.
- Bruger børnene alle sanser i naturen.
- Får børnene lov til at slå sig i risikoorienteret leg.
- Lærer børnene at cykle uden støttehjul.

Hvad gør vi?

- Daglige, planlagte og spontane motoriske udfordringer.
- Engagerede og aktive voksne, som er gode rollemodeller for børnene.
- Snakker om sundt – usundt, og dyrker økologisk.
- Spiser bær og blade fra naturen.
- Snitter med kniv og laver kreative aktiviteter, som styrker finmotorikken.
- Laver sang- og bevægelseslege.
- Laver sansemotorisk træning.
- Laver gymnastik.
- Opfordrer og hjælper børnene til at klæde sig på efter vejret.
- Snakker om kroppens dele og funktion.
- Fører sygestatistik over børnene.

Eksempler:

- Vi klatrer, løber, ruller, hopper, tumler, kælker, glider og cykler.
- Laver motorikbaner ude og inde, som alle skal prøve.
- Spiser skovsyre og nye bøgeblade.

Kommunikation og Sprog

Loven opstiller følgende 2 mål:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og idéer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.*

I **Naturbørnehaven** stimuleres børnene til at udvikle et sprog og ordforråd, så de kan:

- Udvikle sproglig kreativitet.
- Bruge sproget i leg.
- Bruge sproget som hjælp til at løse konflikter.
- Sige til og fra verbalt og nonverbalt, samt lytte til og forstå andres udtryk.
- Aflæse andres kropssprog og mimik.
- Opleve glæde ved fortællinger, bøger og oplæsning.
- Være positivt nysgerrige over for bogstaver, tal og bøger.
- Tælle 10 ting.
- Give udtryk for sig selv som person, sætte ord på oplevelser, tanker, ønsker, følelser og behov.

Hvad gør vi?

- Skaber plads og mulighed til leg for alle børn.
- Er gode sproglige rollemodeller.
- Bruger sproget i hverdagssituationer, sætter ord på mange ting og har et alsidigt sprogbrug.
- Voksenstyrede, alderssvarende aktiviteter med fokus på sprog.
- Giver rum og tid til samtaler, ikke kun beskeder.
- Lytter til børnene og evt. hjælper dem til at sætte ord på det de vil udtrykke.
- Retter forskellige slags talefejl med positiv gentagelse.
- Hjælper børnene til at sætte ord på i konflikter der går i hårdknude.
- Leger med sproget i rim, remser, sange, teater og med humor.
- Støtter op og inspirerer når børnene viser interesse for bogstaver og skrivning.
- Giver svar på spørgsmål - i forhold til børnenes udviklingsniveau.
- Søger viden i bøger om ting, der interesserer dem, f.eks. i naturbøger.
- Læser højt og indimellem peger ud læseretning og enkelte ord.
- Læser dialogisk, også på ture i naturen.
- Styrker indlæring af sange samt rim og remser med bevægelser og fagter.

Alsidig personlig udvikling

Loven har følgende 2 mål:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og ukendte måder og får tillid til egne potentialer. Det skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, samt social og kulturel baggrund*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børnene imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.*

I **Naturbørnehaven** stimuleres og støttes børnene til at være:

- Individuer med godt selvværd, humor og gå-på mod.
- Selvstændige, selvhjulpne, modige og harmoniske.
- Gode problemløbere, så de ser forhindringer som udfordringer.
- Stærke og alsidige.
- Aktive socialt og kulturelt for at få personlige erfaringer.
- Gode til fordybelse og koncentration.
- Mentalt stærke, så de oplever sig selv som en, der kan klare meget = Robusthed.
- Gode til at tage ansvar for sig selv.
- Gode til at mærke egne grænser og kunne sige til og fra.
- Individuer som oplever sig som værdifulde deltagere i og medskabere af et socialt og kulturelt fællesskab.
- Se muligheder i steder for begrænsninger.

Hvad gør vi?

- Vi går ud i naturen, hvor der er meget plads og minimalt med støj og forstyrrelser.
- Engagerede og stimulerende voksne, der får børnene til at føle sig værdsat og giver tryghed.
- Tilbyder udfordringer for det enkelte barn, både motorisk, sprogligt, socialt og mentalt.
- Tilbyder udfordringer i barnets nærmeste udviklingszone.
- Respekterer barnets personlighed.
- Praktiserer "Frihed under ansvar" - tænk selv - få regler.

Eksempler:

- De voksne bruger humor og skaber en god stemning – så er det lettere at klare svære ting og personlige forhindringer.
- Børnene skal, efter evner, selv tage tøj på og pakke rygsæk.
- Børnene står frem foran andre – overskrider egne grænser, både mentale og fysiske – ved rundkreds, gymnastik og teater.
- De voksne "presser mildt på" for at overvinde nogle børns tilbageholdenhed.

Social udvikling

Loven stiller op følgende 2 mål:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.*

Vi har aldersblandede grupper, så børnene både kan føle sig såvel store som små uanset placering i egen søskendeflok.

Børnene skal føle sig anerkendt og respekteret af såvel børn som voksne.

Børnene skal opleve tryghed og tillid i deres relation til både børn og voksne.

Børnene skal stimuleres til at blive aktive deltagere i demokratiske processer.

I **Naturbørnehaven** stimuleres børnene til at udvikle følgende evner:

- Samarbejde med andre.
- Knytte venskaber.
- Lytte til hinanden og aflæse hinandens kropssprog.
- Føle empati.
- Lege rollelege og organisationslege.
- Vise hensyn til andre individuelt og i varierende grupper.
- Løse konflikter.
- Vente på tur.
- Hjælpe og drage omsorg for hinanden.

Hvad gør vi?

- Børn og voksne drager i samlet flok ud i naturen.
- Vi laver bevægelseslege med fokus på det sociale.
- Engagerede, nærværende og sociale voksne som gode rollemodeller.
- Lader børnene selv løse de konflikter, de kan klare, efter individuel vurdering.
- Går hånd i hånd og snakker til og fra skoven.
- Skaber gode betingelser for rolleleg og organisationsleg.
- Skaber gode relationer til børnene.
- Holder samlinger med snak, sang, lege og bevægelse.

Eksempler:

- Hulebyggeri i skoven - en samarbejdsøvelse.
- Vennegyngende - ydelse og nydelse.
- Barn til barn-massage.
- Voksen til barn-massage.

Kultur, Æstetik og Fællesskab

Loven opstiller følgende 2 mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier

I **Naturbørnehaven** har vi målet, at børnene skal have en række oplevelser, som bringer dem viden, indsigt og erkendelse gennem sanser og følelser. De skal bl.a.:

- Opleve sig selv som en del af børnehavens kultur med leg og bevægelse.
- Opleve sig selv som skabende og at der er uendelige muligheder.
- Synes det er sjovt at være nysgerrige, eksperimenterende og fantasifulde.
- Opleve, at det man laver, bliver respekteret og har værdi.
- Hente inspiration i andres kreativitet.
- Generelt opleve naturen som en vigtig del af vores kultur i børnehaven.

For at nå dertil skal børnene:

- Møde voksne, der formidler kultur på en levende og engageret måde ved selv at synge, læse, lege med sproget, klæde sig ud, lege og pjatte.
- Møde voksne, der støtter dem i at afprøve forskellige udtryksformer og inspirerer børnene til at arbejde på deres egne måder.
- Have adgang til materialer og redskaber, bl.a. bøger, legetøj, udklædningstøj, tegne- og formematerialer, skovle, save, hamre, snitteknive og så selvfølgelig alle naturens materialer.
- Deltage i kulturelle traditioner og lokale kunstneriske tilbud.

Hvad gør vi?

- Vi inddrager børnene i børnehavens traditioner, som jul, fastelavn, påske, høstfest og årstidstraditioner.
- Andre arrangementer som maddage, sommer- og julefester og bedsteforældredage.
- Udstilling af egne kreative ting.
- Flere forskellige museumsbesøg.
- Overleveret kultur, som sange, rim og remser, spil, fælleslege, lave mad og holde fest.
- Børnenes egen legekultur, masser af egen tid og rum. Det er her, de virkelig oplever, sanser, føler og lærer noget.
- Fælles lokale arrangement: Børneteater, skolemusical, koncert m.m.
- Børnene prøver forskellige udtryksformer og materialer.
- Laver et stort årligt teaterprojekt for alle børn.
- Læser og fortæller historier.
- Tegne, skrive, klippe, male og arbejde med perler. Bruge ler og naturmaterialer.
- Færdigheder og teknikker. Gøre tingene på din egen måde. "Fejl" er o.k.
- Tilbereder egne grønsager og bruger naturens spiselige planter.
- Alle børn er med til sang og rytmik.
- Dramatiserer naturen og naturfænomener